

Szerkesztési iroda:

Nagy-Becskek,

Zapolya-utca 1-ső szám.

Nová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Fleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagy-Becskek, Zapolya-utca 1.
Nová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon szám 21.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felolvasó szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Hírletékek árak:

Egész évre ———— 12 ft.

Félévre ———— 6 „

Negyedévre ———— 3 „

Egy hóra ———— 1 „

— Egyes szám ára 4 kr. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el. Azonkívül az összes hirdetései irókákból.

Megjelenik mindennap

vasár- és ünnepnapok kivételével

Nagy-Becskek, 1896.

XXV. évfolyam, 225. szám.

Csütörtök, október 1.

Mátyás király szobra.

Nagy-Becskek, október 1-én.

Mátyás királynak szobrot állított a nagy emlékezetén felbuzdult, halás utókor s ezt az impozáns emlékművet tegnap leplezték le Kolozsvárt a király, a kormány s az egész magyar közélet képviselőinek jelenlétében.

Ragyogó, pompás ünnepet rendezett a nagy király szülővárosa legdicsőbb fia emlékének, amivel kifejezte, bebizonyított változatlan méltóságát arra, hogy mint évszázadokon át oly sokszor, ma is tisztelettel és szeretettel forduljon minden igaz magyar szem és szív Kolozsvár felé.

A történelmi bizonyosságok s a bájos legendák homályából bámulatos, hőskorbeli alak sejtelmes körvonalaival domborodik ki Mátyás király.

Ime egy fejedelm, kinek szellemi, erkölcsi és politikai nagyságából a legmegbízhatóbb vegyi kémilő szer, a nemzeti közvélemény még élteben kiválasztotta a legbecsesebb, legmarandóbb vonást s nevezé őt nem nagynak, jónak, hanem igazságosnak.

Es igazán nem ebben a klasszikus tulajdonságban kulminál-e leghatalmasabban az emberi, uralkodó nagyság?

Ez a „regnum fundamentum“, rendületlen szikla, melyen bizvást nyughatik az emberi társas együttélés bármely kiterjedt és bonyodalmas alakulata.

A tudományos történelmi vizsgálódás nálunk jóformán még ma is gyermekkorát éli. Számos, legérdekesebb korszaka ezeréves históriáknak csak egyes, kimagasló események kapcsolatán ismeretes, holott maga az egyetemes nemzeti élet a maga eleven tisztségével mintha egyszerűen le volna törülve az emlékezet márványtáblájáról.

Ha megkísértjük föleleveníteni képzeletünkben a Hunyadiak korát, szokatlanul gazdag anyaggyűjteményre támaszkodhatunk ugyan, de valamely összefoglaló kritikailag megvizsgált, feltétlenül megbízható, plasztikus képekkel nem rendelkezünk.

Káprázatos egy lángelmének kellett lennie Mátyás királynak. Tehetség, műveltség dolgában kétségkívül korának legelsői közé tartozott.

Bámulatosan merész vállalkozása, hogy a renaissance székhelyévé avassa Budavárát, ép oly, vagy még érdekesebb, nagyobb szerű fejedelmi vonás, mint hadvezéri és diplomáciai tevékenysége.

Benne jutott legteljesebb kifejezésre a magyarságnak civilizatórius ösztöne, készsége.

Fölsimerte távoli századokba pillantó sas szemével, hogy nem elég a nemzet föntartására Európa védő bástyájának szerepe, hanem magának a magyar államnak is bele kell kerülnie a nyugoti műveltség pallérozó, összeolvasztó folyamába, mert csak így tarthat lépést a többi keresztény népcsaládok fejlődésével.

Mátyás király nemcsak hatalmas birodalmat akart alkotni, mely diadalmasan ellent bírjon állni a mohamedán invázióknak, hanem gondoskodni kívánt ezen nagy szerű államtest egészséges és folytonos belső kiformalódásáról is, a mi a dolgok természetesen rendje szerint egyedül a nyugoti civilizáció recepeziója útján volt lehetséges.

Erre a kettős feladatra csak egy valóban nagy tulajdonságokkal megáldott uralkodó vállalkozhatott, a ki ép ez alapon föltétlenül számíthatott népének áldozatkészségére, önmegtágadására, vak bizalmára.

Mert azzal ma már körülbelül tisztában vagyunk, hogy mostani fogalmaink szerint rettentő egy autokrata volt Mátyás király.

Azok az állítólagos „összeesküvések“, melyeknek élén mindenkor Mátyásnak legbensőbb hívei, királyi választásának legderékabb tényezői állottak, bizonyára nem felségáruló ligárius mozgalom, hanem a szabadságát féltő magyar nemzeti közvéleménynek az abszolút hatalmi tulkapásokkal szemben természetesen, jogosan feltámadt ellentállásai valának.

Oly czélok lebegtek Mátyás szemei

előtt, a melyeknek megvalósítására tulságosan rövid egy ember-élet. Szerencsétlen családi viszonyainál fogva nem remélhette, hogy méltó utód fogja folytatni, befejezni megkezdett művét s így akárhányszor kényszerült zsarnoki mindenhatósággal elhárítani lázas sietségű munkáinak föltornyosult, kicsinyhitű akadályait.

A végzet nem engedte beteljesedni Mátyás király civilizatóri, politikai alkotásainak tulnagyra szabott méreteit.

Ámde egyik és pedig kétségkívül legóriásibb eszméje, bár sok évszázad múltán, győzedelmeskedett minden külső, belső nehézségeken s beláthatatlan időkre szóló erővel megvalósult.

Mátyás király jogára alatt lépett először szorosabb kapcsolatba az az államtest, a mely ma az osztrák-magyar monarchiát alkotja.

Mátyás király államférfini bölcsesége ötödfélszáz évvel ezelőtt fölsimerte ennek az államalakulatnak szükségét.

Egyfelől a török hódítás, másfelől a német, vagy római birodalom hatalmi tul-sulya követelte az egyensúlyozó középállam létrejövését.

Mátyás királynak békés és fegyveres hódításai erre a czélra irányultak. Szent István koronáján kívül a lengyel és cseh koronákat is hatalmába kerítvén, élete utolsó műve Bécs s az osztrák herczegségek elfoglalása volt.

Ha oly korán ketté nem metszi dicsőséges életének fonalát a végzet, bizonyára megleti vala a módját annak is, hogy fő művének állandóságát biztosítsa.

Igy azonban évszázadoknak kellett eltelni. Magyarország átsínylette a török hódoltságot, osztrák kizsákmányolást, míg végre Ausztria fenhéjazó hatalmi gögje megtörvén, újra el lehetett kezdeni az osztrák-magyar monarchia dualisztikus szervezését, ott, ahol Mátyás király abbahagyta.

A „TORONTÁL“ tárczája.

Mosoly.

Írta: Bartók Mariska.

Hedda meghalt; a szép Hedda! — T-hát nem vagy többé! Nem létezel földi ember számára; most már én sem vagyok irigy.

Csak tegnap még felségsértésnek tartottam volna ha „Te“-nek szólítalak s ma már bátran meg merem tenni. A „tegnap“ és „ma“ játéka. Tegnap azé a szép huszárhadnagyé voltál, a ki közvetlen a koporsód után fog menni s gyász fátol lesz a karjára és a kardbojtjára kötve s „na“ már én is épp oly joggal mordhatlak a magaménak, az emlékekhez nincs kizárólagos tulajdonjoga — pedig a gyászközönség között én leszek leghátul s nem lesz rajtam gyász fátol.

Pedig szeretnék közel menni hozzád, most is, mint mikor még a koporsó födele nem borult rád.

Megmondhatom azt is, mi vinne oda.

A kíváncsiság.

Ugy-e ez egy kicsit különös, pedig tiszta igazság. — Különben te magad mondtad sokszor, hogy négy évi szomszédoskodásunk alatt, még mindig igazat mondtam neked. — Csak hogy nem mordtam el mindent, a mi igaz.

Kíváncsiságból mennék a koporsóhoz!

Megszeretném látni, hogy — mosolyogsz-e?

Hátha az a csodálatos kis piros száj most is mosolyog! Hiszen ugy hozzászokhatott 19 évig, egy nap alatt talán nem tudna leszokni róla.

Pedig most már csak keskenyre összeszorított halvány ajkadat láthatnám meg. — Hiszen így még soha sem láttam; az mindig mosolygott s az a mosoly volt az én életem kormányzója és abból volt a hang, latom összealkotva.

Talán négy éve annak, hogy rózsaszín szalagos fehér battiszt ruhában először láttalak.

Nagy barna hajad, mint két boa constrictor kuszott végig karsu termeteden s mikor hő szüntetésre visszafordultál, két fekete nap mosolygott rám, naiv, csaknem bizalmas melegséggel. Akkor mosolygott a szemed is, ajkad is! Az a mosoly mindig ott ült a kis csigas szájon, egész addig, míg el nem bucsuztál attól a szép huszárhadnagytól, a kinek Bécsbe kellett rukkolnia.

Talán sejtetted a jövő rut, armányos játékát, mert akkor nem mosolyogtál, mikor a park rúdos kapujánál elbucusatok s az a szép huszárhadnagy öt hó múlva ígérte visszajöttét, s hogy akkor már nem egyedül megy el. Nos, igen, akkor nem mosolyogtál, erre emlékezem!

De mikor vissza kísértetek a terrazon varakozó sülteidhez, akkor már mosolyogtál, de már akkor csak az ajkad mosolygott, — a szemed nem.

A női lelkek sejtelve ritkán csal.

Mikor az a szép huszárhadnagy elbucuzott tőled, azt ígérte, hogy öt hó múlva visszajön — érted; és nem jött.

Eleinte sok-sok levél jött, amitől ismét mosolygott a szemed is; aztán ritkábban jöttek a levelek s a te szemed olyan „szomoruan“ mosolygott. Ez ugyan furcsa állítás, pedig ugy volt;

tisztán láttam, hogy mosolyogsz s mégis, mintha olyan szürke, nedves köd ült volna bánatos nagy szemeidben. Oly szép voltál így; talán az Isten ilyenek teremtett, hogy mindig bánatos legyél, hogy aki rád néz, lássa, érezze mi a bánat! Én éreztem!

Három év, hosszú idő; sok minden történik az alatt.

Egyszer aztán jött egy idő, mikor neked nem kellett mosolyognod!

Atyádat, azt a daliás, szép ősz férfit vittük a sírboltba. Te a megtestesült bánat voltál gyászruhában; neked már akkor két halottad volt, egy a kriptába, — egy a szivedbe. Te sem hitél ugy-e a babonás kísértetek megjöttében s mégis láttam abból a szomorú mosolyodból, hogy „egy“ halott föltámadását hiszed és várod.

Boldogságos Isten, ha elgondolom, mennyit mosolyogtál te három év alatt kényszerűségből. Szeretted volna arczod minden vidám mosolyát annak tartogatni, aki elvitte azt a várva várt, most is szép, fényes, aransujtásos ruhában, csörgő karddal, csengő sarkantyúval. A te bánatos szeméről akkor kezdett elszállni az a szürke, nedves köd; fényes, ragyogó fekete nap világított elő halvány ovál arczodról, mikor három hóval ezelőtt, hosszú uszályu fehér ruhában, annak a szép huszárhadnagynak a karján jöttél ki a mi kis falusi templomunkból. Sugárotatok a boldogságtól. A te elsratott halottad élt s a tied volt, most már Isten s ember előtt, arra a szép márvány homlokra pedig, mikor a csákót levette, ugy látszott, mintha fényes betükkel lett volna odairva, hogy a kánoni pusztá az enyém.

A hivatalos melléklet 190. számával.

HIREK.

Tájékoztató.

Október 4. A nagybecskereki sakkör közgyűlése.
Október 11. Közigazgatási bizottság ülése.
Október 11. Őszi löverseny.
Október 11. Tiszti szék.
Október 12. Őszi közgyűlés.
Október 19. Közig. bizottsági ülés.
Október 22. Steinbach-jubileum.
Pitzyle Szaniszló egyedüli diplomázott fogorvos specialista Torontálmezejében. Nagy-Becskeken Baurfőle házban Ferencz-József téren. Rendel. naponta.
A gőzfürdő naponta reggeli 5 órától nyitva van; nők részére kedden és pénteken délután.

— **Személyi hír.** Rónay Jenő főispán tegnap két napi tartózkodásra Pancsovára utazott.

— **Uj anyakönyvvezető.** A magyar kir. belügyminiszter az orosz anyakönyvi kerületbe anyakönyvvezetővé Róháki István községi jegyzőt nevezte ki.

— **Államsegély.** A kultuszminiszter Stanokovics Emília gör. kel. szerb lelkész özvegye, nagykikindai lakos részére 30 frt államsegélyt engedélyezett.

— **A vármegyei közp. hitelintézetre** következő újabb jegyzések történtek: Uzbasich Gáspár cseneji főszolgabíró 10. Dr. Kassovics Henrik cseneji járás orvos 2. Vuchetich Adám nagy-zombori m. k. állami vasuti raktárnok 4. Klopfer Ignác szerb-cseneji kereskedő 4. Kimmer József horv.-cseneji szolgabírói végrehajtó 4. Kolán István h.-cseneji szb. írnok 2. Dr. Frankl Adolf cseneji orvos 3. Ruttner István szerb-cseneji gyógyász. 2. Wolf Henrik szerb cseneji kereskedő 10. Jadrler h. cseneji mérnök 5. Fény község 4. Grosz János fény k. jz. 6. Ráczkő Artur fény fb. 3. Momirov Miklós rogendorf fb. 3. Rogendorf község 5. Ittvárnok község 5. Kvtásák Nándor ittvárnoki körjegyző 1. Schwarcz Laura ittvárnoki kereskedő 2. Fáy József ittvárnoki fb. 2. Gyér község 2. Fricz Péter gyéri földmivelő 2. Avender Mária gyéri földmivelő, 2. Avender Emil gyéri kereskedő 1. ifj. Marschall Károly gyéri földmivelő 2. Jerhoff Mátyas gyéri földmivelő 2. Bach Péter gyéri földmivelő 3. ifj. Fricz József gyéri földmivelő 3. Fricz József gyéri földmivelő 2. Spuri Mátyas gyéri földmivelő 2. Tógyér község 10. Anyos Lajos tógyéri jegyző 3. György András tógyéri földmivelő 3. Poroschay Bela megyei főügyész 20. Kéler Akos megyei tb. főügyész földbirtokos, 4. Bellier István megyei alispán 2. Dr. Vegh Lajos nagybecskereki ügyvéd 2. Dr. Brajjer Lajos lapszerkesztő 10. Összesen 148, hozzáadva a már közölt jegyzéseket 414. Községek és magánosok által eddig 526 db. üzletrész jegyeztetett

Pihenj nyugodtan; ezt csak — én láttam.

Három hóval ezelőtt a kertészetek leszede az összes virágot, hogy behinthessék az utat, amerre megy, virággal fonták be a kocsi, amelyik az állomáshoz vitt. Elmentél; fényes, ragyogó, vidám mosolylyal bucsuztál el.

Miért, hogy neked mindig virágos kocsi kell járnod!

Ma is virágos volt a kocsi, amelyen ide hoztak vissza, ide ahonnan három hó előtt mosolyogva mentél el. De ma a virágok koszoruba voltak fonva. A szalon most is tele van virággal hintve, de hogy világosabb legyen, most gyertyák is égnek körülötted.

Mindenütt virág ismét, te ismét fehér ruhában, a házban ismét sokan járnak ki és be, de más arccal, mint akkor, három hó előtt.

Az a szép huszárhadnagy pár órával később jött, mint te; most is fényes a gombja, a kardja, a sarkantyúja s nem annyira bus, mint rozskedvű, untatja ez a sok ceremónia. Akkor mosolygott ő is!

Ezért szeretnék én közel menni hozzád, mielőtt a koporsód födelét read tennék; megláthatnám, mosolyogsz-e.

Abból a mosolyból szeretném megtudni, boldog voltál-e?

Megtaláltad, elérted e, amit „szomorú” mosolylyal vártál vagy mikor innen elmentél, mikor elbucszottál tőlünk, ismét csak az ajkad mosolygott?

Isten veled szép Hedda! Tehát a szép Hedda nincs többé! Most már én sem vagyok irigy!

— **Torontáliaiak a kiállításon.** Mint fővárosi levelezőnk írja, tegnap reggel érkezett a személyvonattal a torontálmezei oláhok és szerbek csoportja, kiknek festői ruhája az ezrekre menő utazó közönség daczára is élénk feltűnést keltett. A torontáli vendégek ezuttal az alibunári járásból érkeztek Kajtar Jenő főszolgabíró vezetésével, hogy a milleniumi kiállítást s a város nevezetességeit megtekintsék s hogy az otthon maradt szerb és oláh atyafiaknak — akikkel a nemzetiségi bujtatók nem igen tudnak boldogulni — csak szepet és jót beszéljenek a magyarok bánásmódjáról és vendégszeretetről, amely meg is érdemli azt, hogy a nemzetiségek rokonszónve végre feléjük forduljon.

— **Október hava** sok meglepetést rejt méhében, amelyek kétségkívül érdekessé, eseményekben gazdaggá tesszik ezt a hónapot. Különös érdeklődést a politikai események elé tekint a közönség s ezért szerkesztőségünk külön utasítást adott a fővárosi tudósítóknak, hogy a politikai élet minden eseményéről gyors és megbízható, érdekes és részletes tudósításokban legyen részünk. Október elejével a kiadóhivatal is új előfizetést nyit s ezúton kéri az előfizetőket úgy az előfizetés megújítására, mint a hátralékos díjak beküldésére.

— **Löverseny.** Az őszi löverseny díjjaira Nagybecskerek város 200 frtot adományozott, mely összegért köszönetét fejezi ki a versenybizottság.

— **Hymen.** A megye két főúri családjában a Nákó Lipthay nászról a következő meghívók bocsájtattak ki: Kisfaludi báró Lipthay Frigyes, a magyar főrendiház tagja örömmel tudatja nővérenek kisfaludi Lipthay Eszter bárónőnek, méltóságos nagyszentmiklósi Nákó Sándor gróffal, cs. és kir. tart. hadnagy a II. Vilmos württembergi király nevével viselő 6 ik sz. huszárezredben, néhai mélt. gróf Nákó Sándor és neje mélt. gr. Nákó Sándorné szül. Wittenberg Erzsébet urnőnek (jelenleg Welzl Miksa bajor kir. szolg. kiv. százados neje) fiával leendő egybekelését. Az egyházi esketés f. évi október hó 13-án fog Lovrinban megtartatni. Lovrin, 1896. évi szeptember havában.

Nagyszentmiklósi gróf Nákó Kálmán ő cs. és apost. kir. Felsőge val. bel. titk. tanácsosa és kamarása, arany sarkantyus vitéz, a magyar főrendiház örökös tagja, jelenleg a nagyszentmiklósi választó kerület országgyűlési képviselője stb., örömmel tudatja unokájának méltóságos nagyszentmiklósi Nákó Sándor grófnak, cs. és kir. tart. hadnagy a II. Vilmos württembergi király nevével viselő 6 ik számú huszárezredben, néhai kisfaludi báró Lipthay Antal és neje néhai kisfaludi báró Lipthay Antalné, született almási Almay Gizella leányával, kisfaludi Lipthay Eszter bárónővel leendő egybekelését. Az egyházi esketés f. évi október hó 13-án fog Lovrinban megtartatni. Nagyszentmiklóson, 1896. évi szept. havában.

— **Halál egy nyomdában** Halálos végű szerencsétlenség történt tegnap a n.-kikindai Radák féle nyomdában. — Adám Márton 12 éves tanonc a gyorsajtónál volt elfoglalva, a hol a gépből kikerült nyomtatványokat szedgette össze, miközben kíváncsiságból a gépbe akart tekinteni, hogy lássa miképp fordul meg a papír a gépben. Amint a fiú le ajolt, a gép fundamentuma úgy ütötte fejbe, hogy nyomban szörnyet halt. Az ügyben a vizsgálatot megindították a holttest felbontása mellett.

— **Zsidó családból keresztény.** Debreczenből írják, hogy egy ottani nagybirtokos Steinfeld Mihály a zsidó vallásból egész családjával együtt áttért a katolikus hitre. Az áttért családot Schlauch Lőrincz biborosérek keresztelte meg.

— **A szerelem, a szerelem...** Temesvárról írják, hogy egy fiatal lakatoslegény gyálázatos merényletet követett el egy ötven éves asszonyon. Lorincz Zsófia, egy szegény özvegy estefelé a szőlőskertek irányában haladt, hogy mielőbb hazaérjen három gyermekéhez. Utközben melléje csatlakozott a legény és aljas ajánlatokkal halmozta el, de ő rá sem hallgatott, csak tovább sietett. A lakatos az asszony ellentállásán annyira feldühödött, hogy uralkodni sem tudott már magán és elkövette aljas tettét, amelyért majd a törvényszék fog vele leszámolni.

— **Vesztett eb.** Nagy Tószegről írják, hogy ott a napokban egy vestett eb garázdálkodott. A községen végig szaladt és két gyermeket, egy 7 és egy 8 éves fiúcskát megmart. A kutya megmart azután még több tehenet és kutyát. A lakosság üldözöbe vette, de a kutya elmenekült a határba és a kukorica között bujkál. A két megmart fiúcskát a községi előjáróság, az ottani orvos tanácsára, felszállította Högyész intézetébe Budapestre.

— **Nincs többé szekunda.** Derék olvasó aki valaha két napon át bujdokoltál, zsebedben a szekundás bizonyítvánnyal, s aki végre megtörve, az éhségtől elcsigázva tértél vissza a szülői födél alá, tekints irigységgel azokra a modern, századvégi fiatal emberekre, akik a mai gimnáziumokat látogatják. Téged még sötét melankóliával töltött el a főtisztelendő urak kegyetlensége, mert te zsebpénz nélkül, elhagyatva kóboroltál ama szomorú hetekben, amelyek a bizonyítványod kiosztását követték. Es mindezt a főtisztelendő tanár ur tette, aki rideg 4 essel honorálta hiányos természettani ismereteidet... Szegény olvasom, aki valaha a megalázások egész passió-utját végigjártad, tekints irigységgel ama boldog ifjakra, akik az iskola padjaiban fölváltak. A szekunda tekintélyének vége, a szekunda ártatlan mumussá lett, mert bölcs elmék — egy szép és új hasonlattal élve — kivették a szekunda méregfogát. A szekunda nem keseríti meg többé a fiatal generációk életét és a tanár urak — a főtisztelendők és a tekintesek egyaránt — hiába írják be ezután a 4 eseket a nótések rovataiba. Budapestben ma új lap indult meg, amely fölhívásában arra szólítja föl a tanulókat: biztosítsák magukat a lap kiadóhivatalában az esetleges szekundák ellen. A biztosítási díj egész évre hat forint, félre három forint — és aki ezt a csakéji díjat év elején lefizeti, nyugodtan evezhet ki csónakjával az iskolai év háborgó óceánjára. Ha megbukik, a kiadóhivatal tisztességes kárpótlásban részesíti, s így absolute nincs többé mit aggodnia azon, hogy a zsebpénzét elveszít. Egy szekundáért, amit az ember a matematikából megcsip, egy ropogós százas bankót fizet az Iskolai Balesetek Ellen Biztosító Részvénytársaság, s aki pláne három vagy négy szekundával hagyja el a közélet mezejét, mint jómódú polgár vonulhat vissza a magánélet színeire közé. Hazánk lelkes ifjusága bizonyára ezrével váltja meg a biztosító bárczákat, s akit a fizika rideg tanára a jövőben megbuktatással fenyeget, ne vetve csap majd a balzsebére, ahol a tárczáját őrzi:

— **Hiába, tanár ur, biztosítva vagyok...**

Es a professzor urak mindűrűben fogják csitálni a „Madarász” mondását:

— **Ez a csacsi azt hiszi, hogy megbukik...**

Azért sem fogsz megbukni, lurkó, azért sem...
— **Csendélet a viczinálison.** Két kis paraszt-gyerek valahol egy szivar végre tett szert. Kimentek a mezőre, hogy a szabad természetben háborítatlanul élvezhessék a pompás füstöt. De kitűnt aztán, hogy gyufát elfelejtettek magukkal hozni.

— **Ahha gyűn mán a masina!** — kiáltott fel örvendezve az egyik.

Valóban, a kikindai bumli robotgott (!) teljes erejéből Kikinda felé. Kényelmesen felkapaszkodtak a mozdonyra és a fűtő-kemence parázsánál rágyújtottak. A fűtő azonban megzavarta a mulatságukat.

— **Ha nincs biléta, pusztuljatok innen ebada kölykei.**

Imigyen szólott a hivatali férfiú és a nyakuknál fogva penderítette ki őket a mezőre. Hanem a gyerekek is bosszút állottak a goromba sértésért: csuflá tették a vicinális. Versenyt kezdtek futni vele és mikor jó darabra elhagyták, Mellenczén túl leültek és úgy várták meg szivarozva a velük versenyt füstölő masinát.

— **Sajtópör egy érettségi bizonyítványért.** Szegedről írják, hogy a híres érettségi bizonyítványból keletkező sajtópör tárgyalásától csak ma reggeli négy óra felé vetődtek haza az esküdtek, akik a pörben ítélkeztek. A hosszú tárgyalásnak mindkét félre nézve felmentés volt a vége. Nemes Sándort nagy szótöbbséggel mentették föl s az esküdtszék ezzel az ítélettel teljes elégtételt szolgáltatott neki azon, az ellenfél több tanúja által hangoztatott vádak ellen, mintha Nemes dr. nem a közérdekből írta volna azt meg, amit megirt. Ellenfelét a Nemes dr. által emelt viszonvádlól egyhangulag mentették föl s remélhető, hogy ez a két verdikt jó hatással lesz az újdéki magyar társadalomra s eltüntet egyes kiélesedett helyzeteket, ami az összmagyarság érdekében kívánatos lenne az exponált nemzetiségi vidéken.

— **Nagysád saját érdekében** kérje levelező lapon Weiner Mátyas Budapest, VI. Andrásy ut 3. legnagyobb divatruházának legújabb őszi gypju, szövet és selyem minta gyűteményét, mely kívánatra postafordultával ingyen és bérmentve megküldetik.

— **Köhögés, rekedtség és elnyálkásodás ellen** régen ismert háziszert a pemetefű. Ezen fűnek kivonatából Réthy Béla b.-csabai gyógyszerész czukorkát készít, melyben a pemetefű méltán dicséret hatásossága kellemes ízzel párosul. A pemeteczukorka minden gyógyszerárban kapható. Egy doboz ára 30 kr.

Irodalom és művészet.

* Az általános választások közeledtével mindenki olyan ujságot kíván jártni, amely leggyorsabban és legkimerítőbben értesít a fővárosi politikai eseményekről s a mellett a vidéki mozgalmakról is alaposan informál. — Ilyen lap a Magyar Hirlap (Főszerkesztője: Horváth Gyula, felelős szerkesztője Fenyő Sándor), mely semmiféle pártnak sem áll szolgálatában; ennél fogva teljesen függetlenül mondja ki véleményét mindenről. A Magyar Hirlap nagy népszerűsége és elterjedtsége mellett a legtöbb kedvezményt adja előfizetőinek. Kedvezményes áron kapnak ugyanis az előfizetők képes gyermeklapot, gyönyörű dívatlapot, teljesen díjtalanul jutnak birtokába a nagy karácsonyi albumnak, könyvalakban kapják meg a regényeket stb. stb. Tegyük még hozzá végül, de nem utolsó érdem gyanánt, hogy a Magyar Hirlap a legpontosabban expedált lap. Előfizetési ára mindezek mellett csak 1 frt 20 kr. egy hónapra és 3 frt 50 kr. negyedévre. Az előfizetési pénzek a Magyar Hirlap kiadóhivatala címére, Budapest, V., Honvéd utca küldendők.

Legujabb hírek.

A király Romániában.

Budapest, szept. 30. Bukarestből jelentik, hogy a tegnapi katonai szemle fényesen sikerült — A cotroceni-téren mintegy 30.000 ember végezte a gyakorlatokat, melyek fölött Ferencz József király elismerését fejezte ki. A gyakorlat egész ideje alatt ő felsége sokat beszélgetett Erzsébet román királynéval. Délután 6 órakor a Peles-kastélyba szállt a király, hol a legfényesebb fogadtatásban részesítették. A Perronon fehér ruhás leánykák állottak, kik román szöveggel énekelték a nép-hymnust.

A kastélyban hosszabb ideig beszélgettek a királyok az aktuális politikai kérdésekről, s ez alkalommal Sturdza miniszter annak a véleményének adott kifejezést, hogy királyunknak Romániában való tartózkodása minden politikai párt előtt nagy jelentőséggel bír.

Mária Dorottya hercegisasszony esküvője.

Budapest, szept. 30. Mária Dorottya kir. hercegisasszony esküvője Fülöp orléansi herceggel, november 5-én délelőtt 11 órakor lesz a bécsi Hofburg kápolnájában. Az esküvői ünnepségek október 4-én, délelőtt 12 órakor kezdődnek a kir. hercegisasszony ünnepélyes renunziációjával, mely a Hofburg titkos tanács-termében történik meg. Az esküvő utáni napon délután 6 órakor, Schönbrunnban udvari ebéd, este 8 órakor pedig ugyanott diszeldadás lesz. Az esküvő napján családi ebéd lesz a Hofburg Sándor lakosztályában.

Mátyás király szobra.

Kolozsvár, szept. 30. Tegnap leplezték le városunkban nagy ünnepélyességek között Mátyás király lovassobrát. Az ünnepély szent misével kezdődött a főtemplomban, majd ennek végeztével a szoborhoz vonult a diszes és nagyszámú közönség, melynek élén ott volt Fejérváry báró miniszter a király és Jósika báró miniszter a kormány képviselőiben. Részt vett továbbá az ünnepen számos erdélyi országgyűlési képviselő. A Szózat elénekése után Hegedüs Sándor mondott nagyszabású beszédet, melyben üdvözölte a király képviselőjét és fejtegette a nap jelentőségét. (Éljenzés.) Fejérváry miniszter válaszában ő felsége nevében örömeinek ad kifejezést, hogy a város kezdeményezése folytán a nemzet felkarolván a magasatos eszmét, Mátyás király dicső emlékének szobrot emel. (Szünni nem akaró éljenzés.) Fejérváry után Jósika miniszter beszélt, ki átadva az országgyűlés üdvözlését, egyuttal kifejtette, hogy az emléket Kolozsvárnál méltóbb helyen nem állíthatták volna fel. (Zajos

éljenzés.) Ezután felolvasták az alapkőbe helyezendő okmányt, melyet aláírtak és elhelyeztek az alapkőbe. A kalapácsütések után Hegedüs néhány szóval átadta az emlékkövet a város gondozására, mire Albach polgármester felelt. Ezután felszentelték még Kolozsvár milleniumi lobogóját, majd letették a technológiai iparmúzeum alapkővét.

Táviratok.

A király Budapesten.

Budapest, okt. 1. (A „Torontál” er. távirata.) O felsége a király ma délután 2 órakor az államvasutak nyugati pályaudvarán Budapestre érkezett. A merre az udvari kocsi indultak, mindentűlt nélkül éljenzéssel fogadták a királyt.

Országgyűlés.

(A képviselőház ülése okt. 1-én.)

Budapest, okt. 1. (A „Torontál” eredeti távirata.) A képviselőház mai ülésén a képviselők majdnem teljes számmal jelentek meg, a karzatokon is zsufolva voltak a kíváncsi hallgatók, kik azon reményben jöttek, hogy a miniszterelnök ma a képviselőházban fog az országgyűlés feloszlatása iránt nyilatkozni.

Legelőször az elnök bejelenti a főrendiház üzenetét, hogy a kuriai bírások törvényjavaslatot bizonyos módosításokkal elfogadta; és indítványozza, hogy a bizottsághoz utasítsák. Horánszky feleslegesnek tartja a bizottsághoz való utasítást, mert Bánffy miniszterelnök tegnap bejelentette az országgyűlés feloszlatását, amit különben kifogásol, mert ezt a képviselőházban kellett volna tennie. A kormány eljárását indignációval visszautasítja.

Bánffy báró kijelenti, hogy neki szándéka volt először a képviselőházban nyilatkozni, de a véletlen másképp akarta. Ismétli, hogy a kormány oly garanciákat, melyek az állami költségvetésnek nyugodt elintézését előmozdították volna, és melyek a kormányra nézve megnyugtatólag hatottak volna, nem talált, **miért is elhatározta, hogy ő Felsőháznak a Ház feloszlatását előterjeszti.** Szólv ismeri is már a király nézetét és azért azt hiszi, hogy a felhatalmazást már rövid idő alatt megkapja.

Horánszky nézete az, hogy a kormány komolyan nem akarta a kuriai bírások törvényjavaslat tárgyalását. Ugron Gábor azt kérde: miért adott Bánffy az ő multkori interpellációjára más választ, mire Bánffy miniszterelnök azt válaszolja, hogy akkor a feloszlatás még nem volt elhatározott dolog. Ugron hevesen kikérel a kormány ellen; Bánffy pedig kijelenti, hogy a kuriai bírások javaslatának a főrendiházban való tárgyalását tegnapra azért volt kintűzve, mert ez azon urak kívánságára történt, kik az egyházpolitikai kérdésekben mindig Ugronnal egy táborban voltak. Ugron kijelenti, hogy ő nincs azon urakkal együtt, mivel ő a revisió ellen van. Bánffy utal arra, hogy Ugron ugyanazon szakaszokat akarta törölni, melyeket a klerikálisok tegnap a főrendiházban tényleg töröltek.

Ezután Helfy Ignác kezd szólni, aki feleslegesnek tartja, hogy a főrendiház üzenetét bizottsághoz utasítsák. Polónyi Géza kijelenti, hogy az ellenzék megadta volna a kívánt garanciákat, ha a kormány határozottan kijelentette volna, hogy a kvóta felemelése ellen van; egyuttal kérde: vajjon igaz-e, hogy a korona kívánta a 169. és 170. szakaszoknak törlését? Bánffy kijelenti, hogy a kormány ismerni fogja a kvóta kérdésében kötelességét és Magyarország érdekeit minden körülmények közt meg fogja védeni. Ami pedig a korona

állítólagos kívánságát illeti, erre nézve azt mondhatja, hogy hasonló híreket terjesztettek az egyházpolitikai törvényeknél is.

A kétszintű játék a koronáról fel nem tehető, mert a korona teljesen át van hatva az alkotmányos érzéstől; és így nincs kétség, hogy azon törvényjavaslatot, melynek beterjesztését előzőleg megengedte, utólag ne szentesítene. Egyáltalában nincs helyén, hogy most, midőn a korona a nemzettel együtt ünnepele, azt a nemzettel bizonyos ellentétbe helyezni akarni. (Éljenzés helyeslés jobbról.)

Erre az elnök kijelenti, hogy a miniszterelnök kijelentései következtében most már felesleges a főrendiház üzenetét napirendre kintűzni, mire a Ház ily értelemben határoz. Következnek az interpellációk.

Komjáthy, Apponyi és Ugron az iránt interpellálnak, hogy miért nem lett hangsúlyozva a Vaskapu ünnepségénél a magyar nemzeti jelleg; különösen miért nem volt ez kintűntetve a tószótknál és a királyi beszédekben.

Bánffy kormányelnök kijelenti, hogy Magyarország államiságán nem történt sérelem, és hogy magyar nemzeti zászlók igenis ki voltak tűzve, még pedig azokon a hajókon is, melyek a Felsőházt vitték. Különben is az egész külföld tudja, hogy a lefolyt ünnep a magyaroknak nemzeti ünnepe volt: ezt elismeri a külföldi közvélemény.

Az interpellálók nem elégszenek meg a miniszterelnök válaszával; az elnök a jövő ülést szombatra tűzte ki.

Uj hármasszövetség.

Budapest, október 1. (A „Torontál” eredeti távirata.) A londoni lapok nagyon szeretnék, ha Oroszország és Franciaország szövetségbe az angol néppel, új hármasszövetséget alakíthatnának, egyelőre csak azért, hogy véget vessenek az Európát megbotránkoztató keleti kegyetlenségeknek.

Művészettörténeti kongresszus.

Budapest, október 1. (A „Torontál” eredeti távirata.) Ma kezdődött meg a nemzetközi művészettörténeti kongresszus, melyet Wlassics kultuszminiszter nyitott meg, majd Bubicss kassai püspök üdvözölte a kongresszust. Ezután dr. Neuwirth (Prága) és dr. Czobor Béla tartottak előadásokat, majd két órakor a kereskedelmi miniszter bankettjére gyűltek a vendégek.

A tiszavölgyi sorsjegyek.

Budapest, okt. 1. (A „Torontál” eredeti távirata.) A tiszavölgyi sorsjegyek mai huzásán a főnyereményt az 1058/26. számú sorsjegy nyerte meg.

Hirdetések.

Legabb divatu Zeke (Jacke) nőnek és leányoknak a választékban a legolcsóbb árakban kapható Kovács Gedeonnál, a női divatterem Nagy-Becskereken.

1500. szám. 896.

907-22 844. szám közg. 1896.

Nagy-Ósz községtől.

Hirdetmény.

A községi képviselőtestület 1893. évi június hó 6-án tartott rendkívüli gyűlésben hozott és a törvényhatóság által 1226/kgy. 31489/893. sz. alatt jóváhagyott 4. számú határozatának kifolyásából, ezenel közhírré tétetik, hogy az elfogatozási szolgálmányok árverés útján (3) három évi időtartamra, vagyis 1897. évi január hó 1-től — 1899. évi december hó 31-éig bérbe adadni fog.

Az árverés folyó évi október hó 24-én d. e. 9 órakor Lázárföld községében fog megtartani.

Az árverési feltételek a hivatalos órák alatt a lázárföldi körjegyzői irodában be tekinthetők.

Kelt Lázárföldön, 1896. szeptember hó 23-án.

A község előjárósága.

Gyermek-ruhák 20 faconban, dus választékban, minden darabon nyomtatott szabott árák. Kovács Gedeon, Nagybecskerek, legolcsóbb és legjobb bevásárlási forrás.

823b-17.2

Egy

irodai gyakornok

fizetés mellett azonnai felvétetik, bővebbet e lap kiadóhivatalában.

926-x1

Versenyárgyalási hirdetmény.

A temesvár n.-sz. miklósi h. é. vasut Nagy-Ósz állomásához vezető hozzájáró ut versenytárgyalás útján kiépítendő lévén, felhivatnak vállalkozók, miszerint a kiépítendő utnak előleges megtekintése után ajánlataikat f. é. október hó 10-éig a községi előjáróságnál adják be. A részleges feltételek Nagy-Ósz község előjáróságánál a hivatalos órák alatt megtudhatók.

Kelt Nagy-Ószon 1896. évi szeptember hó 28-án.

A község előjárósága.

914-3.2

10146. szám. p. 896.

922-3.1

Hirdetmény.

A nagybecskereki kir. törvényszék, mint birtokbiróság ezennel közhírré teszi, hogy a Temes-begavölgyi vízszabályozó társulatnak — Szerb-Bóka község egyes érdekelteinek ellen védőtítés építése céljából folyamatba tett kártalanítási ügyében folytatolagos tárgyalásra határnapul Szerb Bóka község érdekelteivel szemben 1896. évi október hó 15. napjának délelőtti 8 órája Szerb-Bóka községéhez oly hozzáadással tüzetik ki, hogy arra az összes érdekeltek megidézettek, hogy az érdekelteknek az elmaradása a kártalanítás fölött hozandó érdemleges határozat hozatalát nem gátolja, hogy a tárgyalásról való elmaradás külön értesítés elmulasztása esetén igazolásnak helye nincs, s hogy a távollevők vagy ismeretlen érdekeltek képviselőit Manojlovits Miklós nagybecskereki ügyvéd ügygondnokul kineveztetett, s végül, hogy a kártalanítási eljárás a szerb-bókai 1165., 295., 261., 805., 296., 241., 671., 1057., 964., 291., 223., 264., 935., 934., 284., 805., 295., 204., 971., 1101., 358., 357., 737., 342., 671., 87., 308., 144., 80., 99., 100., 671., 87., 308., 144., 80.,

213., 214., 71., 284., 671., 315., 321., 322., 303., 302., 1168., 690., 298., 299., 362., 1040., 363., 364., 329., 330., 348., 1004., 252., 1217., 55., 125., 140., 139., 126., 451., 432., 21., 439., 54., 30., 983., 28., 417., 132., 131., 766., 25., 21., 125. és 126. számú tjkvekben felvett ingatlanokra rendeltetett el.

Kelt N.-Becsereken a kir. törvényszék, mint polgári bíróságnál, 1896. évi július hó 18-án.

Witt László,
kir. trvszéki elnök

8716. szám 1896. kig. A nagyikindai jár. főszolgabirtól.

Pályázati hirdetmény.

Mokrin községben a 120 frt évi fizetéssel és minden a vagyonosabb osztályban előforduló szülési eset után 1 frt apóllási díjjal javadalmazott községi szülésznői állás megüresedvén, arra ezennel pályázat nyitattik. Felhivatnak mindazok, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy szülésznői oklevél és erkölcsi bizonylattal felszerelt pályázati kérvényüket alólirotnál legkésőbb f. évi október 20-ig nyujtsák be.

Nagy-Kikindán, 1896. szept. 29. én.

Grób Bela
főszolgabíró

923-21

15234. szám. kig. 1896.

929-11

Hirdetmény.

Nagy-Becserekek város képviselőtestületének f. évi szeptember hó 9-én tartott közgyűlés 191/896. sz. határozata folytán ezennel közhírré teszem, miszerint a legtöbb adót fizető (virilis) városi képviselők névjegyzékének az összeállítását az 1886. évi XXII. t. cz. 33. §-a értelmében az e célra megválasztott bizottság f. évi október 5., 6. és 7-én mindenkor délelőtt 10 órakor a városház tanácstermében fogja eszközölni.

Nagybecskereken, 1896. szept. hó 11.

Krsztics János,
polgármester.

Általános Visszatérítési Pénztár Részvénytársaság.Elnök: **Dr. Münnich Aurél.**Részvénytőke: **300.000 korona.****T. Cz.**

Van szerencsénk a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy működéstinket Nagybecskerek r. t. város területére is kiterjesztettük.

A „Visszatérítési Pénztár“ kibocsájt visszatérítési szelvényeket és kötvényeket.

Elfogad közvetlen betéteket, a **legcsekélyebb** összeg erejéig.

Kiállít **költségmentes takarékbetét-könyvecskéket**, melyek az évenkénti kétszer megtartandó törlesztési huzásokban részt vesznek, úgy hogy azokra nagyobb összeg nyerhető, mint az eredeti betét volt.

Követelje tehát mindenütt, ahol készpénzzel fizet, a visszatérítési szelvényeinket, melyek

költségmentes takarékbetét jegyeket képeznek

s melyek segélyével teljesen **költségmentesen** tőkét gyűjthet magának.

A következő kereskedőknél kaphatók **költségmentes** visszatérítési szelvényeink: **Wéhner György** féfidivat-üzlet visszatérít 40%, **Neumann Hermann** uri- és női divat-üzlet visszatérít 40%, **Özv. Guttman Jakabné** vegyeskereskedése visszatérít 40%, **Szartor Szervit** Zichyfalván visszatérít 40 és 60%.

848-33

Általános Visszatérítési Pénztár Részvénytársaság nagybecskereki képviselősege.

Folyó évi július hó 29-én intézett beadványára van szerencsénk válaszolni, hogy kamaránk a „költség nélküli takarékbetét-rendszer“ meghonosítását szolgáló vállalkozást, melynek hivatása a kereskedelmi forgalomban a készpénzfizetési engedményeknek tökélyjűtéshez való felhasználása és a készpénzben való vásárlás előmozdítása, — közgazdaságilag igen előnyösnek tartja; minél fogva azt a saját hatáskörében szívesen kész erkölcsi támogatásban részesíteni és kitűzött célja elérésében telhetőleg előmozdítani.

A kereskedelmi és iparkamara.

Temesvárott, 1896 évi július hó 30-án.

Vest Ede s. k.
elnök.

Bartók Géza s. k.
m. titkár.

Másolat. — A nagyméltóságú m. kir. kereskedelmi miniszteriumnak véleménye a budapesti „Általános Visszatérítési Pénztár Részv.-Társ.“ lényege, célja és működéséről:

A nm. m. kir. kereskedelmi miniszterium a nm. m. kir. pénzügyi miniszteriummal egyetértőleg, az „Ált. Visszatérítési Pénztár Részv.-Társaság“-hoz 1896. évi június hó 7-én 26523. sz. n. küldött magas leiratában annak lényege, célja és működése felől a következő vélemények kegyeskedett kifejezést adni:

„Kereskedelmi és általános közgazdasági szempontból a felvett eszmét, hogy a készpénzfizetési engedmények, melyek magukban véve könnyen elkallódó csekély összegeket tesznek ki, a megjelölt módokat mellett tökélytessenek, helyesnek tartom, mert a szóban levő eljárás megvalósítása nemcsak a tökélyjűtést segítő elő, hanem ösztönzést adna arra, hogy a készpénzben való vásárlás előmozdítottassék, mi úgy a kereskedelemre, mint a fogyasztó közönségre nézve csakis előnyös következményekkel járhat.“

Budapest, 1896. évi június hó 7-én.

A miniszter helyett:
Vörös s. k.
államtitkár.